

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Cognitive Failure Questionnaire (CFQ)

Juli 2018

Review: Ilse Swinkels-Meewisse
Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen; Mentale achteruitgang
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mentale functies; Leren en toepassen van kennis

- *Korte beschrijving* → De Cognitive Failure Questionnaire is een vragenlijst voor het meten van subjectief cognitief functioneren, waarmee de frequentie van alledaagse cognitieve vergissingen wordt nagegaan. De items hebben globaal gezien betrekking op geheugen en aandacht.^{1,2} De CFQ is bruikbaar in zowel klinisch als niet-klinisch onderzoek waarbij het cognitief functioneren wordt bestudeerd. De CFQ werd door Broadbent en collega's vooral beschouwd als maat voor cognitieve competentie of belastbaarheid. Daarmee kon deze ook worden beschouwd als kwetsbaarheidsfactor voor wat betreft het ontwikkelen van psychische klachten in stressvolle situaties met een hoog informatieaanbod.¹
- *Doelgroep* → zowel patiënten met hersenletsel als gezonde personen
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Broadbent DE (1982)¹
 - ✓ *Nederlandse versie* → Merkelbach H (1996)³, Ponds R (1998)⁴

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Evaluatief/effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 25 items
- *Invulinstructie* → in het instrument zelf staat een korte invulinstructie.
- *Meetniveau* → per item: voor Nederlandstalige CFQ: wijze van score (1-5); meetniveau ordinaal⁵
De 25 items worden gescoord op een 5-puntenschaal die loopt van zeer vaak (5) tot nooit (0). Voor het bepalen van de somscore van vraag 1 tot en met 25 worden de scores als volgt omgezet: een score van 1 wordt omgezet in een score van 4, 2 wordt 3, 3 wordt 2, 4 wordt 1 en 5 wordt 0.⁵
- *Meetniveau* → per subtest: factor analyse van de Engelstalige versie toonde vier dimensies: geheugen, afleiding, sociale blunders en namen⁶
Wijze van score (variabel); meetniveau ordinaal.
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze van score (0-100); meetniveau ordinaal
De totaalscore wordt berekend door een somscore te berekenen van de 25 items, waarbij een hoge score verwijst naar meer cognitieve vergissingen.⁵

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → nee

5 *Methodologische kwaliteit*

De gegevens die hieronder worden gepresenteerd hebben gedeeltelijk betrekking op de Nederlandse versie^{3,4} en gedeeltelijk op de Engelse versie.¹

Informatie over de methodologische kwaliteit is o.a. ook te vinden in:

Bridger RS, Johnsen SA, Brasher K. Psychometric properties of the Cognitive Failures Questionnaire. 2013⁷

- **Interne consistentie**
→ Gehele lijst:
Cronbach's α :
 - 0.88, n=1358, normale populatie volwassenen⁵
 - 0.75 / 0.81, n=30, populatie studenten³
 - 0.79, n=101, populatie studenten³
 - 0.81, n=149, populatie studenten³
- Subcategorie lijst:
Cronbach's α :
 - verstrooidheid: 0.76
 - verstrooidheid in sociale situaties: 0.63
 - namen en woorden: 0.64
 - oriëntatie: 0.59n=1358, normale populatie volwassenen⁵

- **Reproduceerbaarheid**

- ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)*

- Gehele lijst:

- Test/hertest: Correlatie: 0.83 ($p < 0.001$), $n=30$, populatie studenten³

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Engels⁸, Nederlands^{3,4}, Duits⁸, Chinees⁹
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* →
- *Benodigde tijd* → 5-10 minuten
- *Gebruikershandleiding* → nee

7 *Normgegevens*

- *Interpretatie* → een hoge score op de CFQ verwijst naar meer cognitieve vergissingen

8 *Overige gegevens*

- De CFQ kan niet worden gebruikt als vervanging van cognitief testonderzoek; de CFQ meet het subjectieve cognitieve functioneren en dit wordt slechts in beperkte mate bepaald door het objectieve cognitieve functioneren.⁵
- Het formulier is uitgewerkt op basis van de oorspronkelijke Engelstalige versie¹, echter is in deze versie de scoring niet duidelijk aangegeven en varieert tussen een 4-puntenschaal en een 6-puntenschaal. Daar de scoring in de Broadbent et al. versie niet volledig is uitgewerkt, is voor de uitwerking van de scoring in dit formulier de Nederlandstalige versie opgenomen zoals aangegeven in Ponds et al (2006)⁵.
- Er is een verkorte Nederlandstalige CFQ (14 items; CFQ-14) ontwikkeld voor gebruik op een Intensive Care Unit.¹⁰

9 *Literatuurlijst*

1. Broadbent DE, Cooper PF, Fitzgerald P, Parkes KR. The Cognitive Failures Questionnaire (CFQ) and its correlates. *British Journal of Clinical Psychology*. 1982;21(1):1-16.
2. Ponds R. Forgetfulness and cognitive aging: prevalence, characteristics, and determinants. Maastricht: Maastricht University; 1998.
3. Merkelbach H, Muris P, Nijman H, de Jong PJ. Self-reported cognitive failures and neurotic symptomatology. *Personality and Individual Differences*. 1996;20(6):715-724.
4. Ponds R, Rozendaal N, Jolles J. The Cognitive Failure Questionnaire: factor structure, effects of aging, sex and education and the relation with cognitive performance and psychosocial variables. In: *Forgetfulness and Cognitive aging. Prevalence, characteristics, and determinants*. Maastricht: Neuropsychology Publishers; 1998. p. 49-68.
5. Ponds R, van Boxtel M, Jolles J. De "Cognitive Failure Questionnaire" als maat voor subjectief functioneren. *Tijdschrift voor Neuropsychologie*. 2006;1(2):37-42.

6. Wallace JC, Kass SJ, Stanny CJ. The cognitive failures questionnaire revisited: dimensions and correlates. *Journal of General Psychology*. 2002;129(3):238-256.
7. Bridger RS, Johnsen SA, Brasher K. Psychometric properties of the Cognitive Failures Questionnaire. *Ergonomics*. 2013;56(10):1515-1524.
8. Wallace JC. Confirmatory factor analysis of the cognitive failure questionnaire: evidence for dimensionality and construct validity. *Personality and Individual Differences*. 2004;37(2):307-324.
9. Chan RCK. What does cognitive failure questionnaire measure?: general cognitive failure or specific domain deficits? *Archives of Clinical Neuropsychology*. 1999;14:735-736.
10. Wassenaar A, de Reus J, Donders ART, et al. Development and validation of an abbreviated questionnaire to easily measure cognitive failure in ICU survivors: a multicentre study. *Critical Care Medicine*. 2018;46(1):79-84.